

ZADEVA: Mnenje v zvezi z vprašanjem novinarke spletnega portala zurnal24.si glede prisotnosti ličink (gosenic) na listih breze

1. Zanima me, za kakšne gosenice gre.

Gre za ličinke rastlinske ose (Hymenoptera, Symphyta). Na podlagi fotografije sklepamo, da gre najverjetneje za vrsto iz družine listaric (Tenthredinidae).

Za natančno določitev za katero vrsto gre bi potrebovali vzorec (osebek), saj bi bilo potrebno izvesti morfološko analizo v Laboratoriju za varstvo gozdov Gozdarskega inštituta Slovenije.

2. Jih na rastlini pustimo, ali jo lahko uničijo?

Ličinke teh os se prehranjujejo na rastlinah, s čimer povzročajo poškodbe različnih rastlinskih organov, v glavnem listov. Njihove gostiteljske rastline so praproti ter drevesa in grmi iglavcev in listavcev, kot so na primer smreka, macesen, breza, vrba, topol, jablana, hruška, sliva, ribez, kosmulja, križnice (repa), vrtnica, orlica. Ličinke so večinoma specialisti, kar pomeni, da se hranijo le z določenimi vrstami ali celo samo z rastlinami ene vrste.

Glede na to, da ličinke obžirajo liste, lahko v primeru večjih namnožitev povzročijo defoliacijo gozdnih in okrasnih dreves, vendar pa je vrst, ki povzročajo večjo škodo, le nekaj. Pri nas nekatere vrste povzročajo lokalno škodo zlasti na iglavcih v drevesnicah in gozdovih, vendar pa so takšne namnožitve razmeroma redke.

3. Kako se jih lahko znebimo - obstaja kakšen naraven način?

Glede na to, da gosenice obžirajo liste, jih je smiselno čimprej odstraniti z drevesa in uničiti (sežiganje). Gosenice lahko odstranjujemo mehansko, tj. ročno z obiranjem in odstranjevanjem listov, kar je najbolj naravna metoda, lahko pa uporabimo insekticid. V primeru uporabe insekticidov je potrebno upoštevati navodila proizvajalca. Ta metoda je smiselna v primeru večjih namnožitev gosenic, vendar pa obstaja tveganje za netarčne organizme.

4. Je teh gosenic vsako leto veliko, koliko jih je letos, so po vsej Sloveniji?

Na razvojni ciklus teh os pomembno vplivajo abiotični dejavniki v okolju (svetloba, temperatura, zračna vlaga), od katerih vlažnost predstavlja enega najpomembnejših dejavnikov v razvoju ličink. Zaradi kompleksnih vplivov okoljskih dejavnikov na razvoj številčnost populacije med posameznimi leti niha. Pri nas se pojavijo občasne namnožitve nekaterih vrst, ki napadajo predvsem iglavce v drevesnicah in gozdovih, vendar prizadeta območja niso obsežna. Podatkov o njihovi številčnosti za letošnje leto nimamo.

V Sloveniji je prisotnih več vrst te družine, pojavljajo pa se po celi Sloveniji.

5. Bi radi še sami kaj v zvezi s tem dodali?

Ličinke se razvijejo iz jajčec, ki jih samica pozno spomladi odloži v rastlinsko tkivo (list). Prehranjujejo se z rastlinskim tkivom, se večkrat levijo in zabubijo. Naslednjo pomlad se iz bube razvije odrasla osa.

Ličinke (gosenice) teh os se pojavljajo v skupinah in se značilno hranijo na robovih listov. V primeru ogroženosti se vsi osebki sočasno postavijo v značilno držo: z nogami se oprimejo listnega roba, zadek pa dvignejo in ukrivijo v obliki črke S, kot je to razvidno s priložene fotografije.

Rastlinske ose so zelo raznolika skupina žuželk, ki se pojavlja v skoraj vseh okoljih in predstavlja pomemben člen v ekosistemu. Razen nekaterih izjem se odrasli osebki hranijo s pelodom in nektarjem, s čimer prispevajo pri opraševanju rastlin. Poleg tega je prisotnost različnih vrst oz. tipičnih predstavnikov v določenem okolju pokazatelj biotske raznovrstnosti in ohranjenosti narave.

Ključne besede: breza, ličinke, rastlinske ose, Tenthredinidae, listi

S spoštovanjem,
Andreja Kavčič

Ljubljana, 15. 6. 2015

GOZDARSKI INŠTITUT SLOVENIJE
SLOVENIAN FORESTRY INSTITUTE
Večna pot 2, SI-1000 Ljubljana

Foto: neznani avtor